

HETILAP

A MAGYAR HÖLGYEK SZÁMÁRA.

Előfizetési díj : **Vilékre postán.** vagy helyben házhoz hordatva : Félévre (juliustól december végeig) 4 ft. uj p
Negyed évre (október—december végeig) 2 ft. uj pénz.

A SZÉP SZAFI.

Egyiptom a mamelukok kiirtása és az almék elűzése által minden arab költészetét elveszté! Az első a középkori lovagiasság virágát és erejét törte meg, utóbbival pedig a női kellemesség és a szerelem regényességének utolsó nyomai is elenyésztek. Hasztalan keresünk életet és mintát az arab ezer-éjszakák számára, hiába keressük Ez-Zahir kalandjait vagy Abu-Zeyd gyöngéd románczait, melyeket még maig is oly megindítólag hallunk szavaltatni. Mehemed kaczagja szerelemsovár népének regényes hajlamait, s a magasabb lelkesülés utolsó idegszállait is szétszaggatta, midőn a gyöngéd erkölcsü nőiség elemeit vad török kezével elirtotta.

Miután az itt igen rettegett európai hírlapokban ismételve jelentek meg utazók czikkei e jelenségről, melyeket az idegenek oly balul fogtak föl, — megkezdé az almék kiirtását. Így lőnek e bájos hölgyek a félszeg politika és európai ferde erkölcsszigor áldozataivá. Ez áldozat azonban magára a basára nézve jelentős volt, mivel az almék nagy adóknak voltak alávetve. A szép Szafi például, egy igen szeretett barátnéjával, ki száműzetését is osztja, 40—80 ezer piaszter adót vala kénytelen fizetni. Már csak sajátosságánál fogva sem kellett volna hábor-

gatni ez állapotot, mely a mi szokásaink és erkölcsainkkal legkevésbé volt megegyeztetető, s azt hiszem, hogy derék utasaink Egyiptomban találhattak volna egyéb megróvásra érdemes tárgyat. Hogyan itélnének meg nálunk egy kormányt, mely legelső énekesnőit s tánczosnőit ilyen adókkal terhelné? És mi lőn ebből? Mint ilyes esetekben rendesen történni szokott, a természetes elfojtásából a természetlen rosszabb következett. Most átöltözött férfiak léptek a szép almék helyébe, s Egyiptom legtöbb előkelője Mehemed Ali háza nemes sarjainak izlését követvén — szemtelen ifjak pajkos némajátékában s kontár fuvolajátékában gyönyörködik a hódító almék kellemes tánca és olvadó éneke helyett.

Kiváncsi voltam igen nagy mértékben, egy igazi almét ismerhetni, hogy meggyőződjem, vajjon a miveltség mely fokán állanak. Az utazók többnyire összetévesztették azon énekesnők s tánczosnőkkel, a kik még néhány év előtt eltűrettek, s nem mondhatni, hogy valamit érő tiszteletben részesültek volna. Már ez aztán helyes, és erkölcsileg jótékony intézkedés volt, e kasztot kitiltani a városokból.

Az almék nem egyebek voltak, mint magasabb értelmű rögtönző és énekművésznők. Arra valóok voltak, hogy a társaság

finomabb részét nemesítsék, miután hazájuk legjobb költeményeit és a korán legszebb helyeit énekelve vagy szavalva előadták. Ők voltak a családi körök ékességei, ők aranyozák meg a háremek szomorú egyalakságát, ők taníták a hölgyeket szép dalokra; és költőik elszavalására. Beavaták nőnemüket a jó ízlés titkaiba, és ha tánczaikban olykor igen is sok szenvedély mutatkozott, ennek okát inkább a nemzet természetének hevesességében, s épen nem csábítási szándékban találjuk. Sohasem tánczoltak közvetlen a férfiak előtt, s midőn a háremben előadásokat tartottak, e célra különös szoba volt rendelve, melynek rácsain át szemlélte a házi gazda vendégeivel együtt az előadást. Az almék költői kedélye legtöbbszörre eltalálta a valódi szépnak ösvényét, s előadásaiknak a kifejezés varázsát, az érzés malasztját kölcsönzék, a mi a tiszta kedély ismertető jele szokott lenni. Dalaik, tánczaik, némajátékaik alapeszméje a szerelem, s a legjelesb írók ismerete, az illő iránti tapintatuk, ritkán engedék, hogy az illem határait átlépjék, s mindenkor a magas kellem mintái gyanánt tüntek föl. Az arabok zene iránti nagy előszeretete mellett nem csodálhatni, ha még alparibb előadásaik is nagy tetszésben részesültek. E fajnak nélkülözhetlen, szükséges élve a zenehallgatás, elannyira, hogy a legnehezebb munka közben is énekelnek a szegény felláhk. Innen van az egyiptomi dalnokok sokasága, kik szerelmi dalokat énekelnek, s házról házra járnak, mindenütt ajándékozgatva. Mennyivel nagyobbra becsülhette ennél fogva a társaság jobb része, ha e művészetben kiképzett, szeretetreméltó, szende lényeket láthata maga előtt, kiknek édes hangja teljesen hivatva volt magasabb követeléseket is kielégíteni.

A szép almék, kiknek száma, magából érthetőleg, mint mindené, a mi jeles a földön, igen csekély volt, a legkeményebb sorsra jutottak, száműzve a birodalom legtávolibb részeibe, s ott szigorú fogságba helyeztetvén. A legszebb közülök, Szafi, kivételképen kegyelmet nyert, megengedtetvén neki Kairóban lakhatni, — mivelhogy kedvencze volt az ifjú de szilaj Abbass basának, ki mint az alkirály unokája, ott uralkodott. De a basa szerelemfáltése ép oly nagy volt, mint a mily szenvedélyesen sze-

rette ezen, nemének minden bájával elhalmozott almét, — és semmi eszközt nem mulasztotta felhasználni, hogy a szép Szafit hűtlenségen kapja. Nem puhatolhatám ki bizonyossággal, ha vajjon adott-e rá okot, annyi való, hogy minden fajú kémeikkel vétette körül, gyanuja helyességéről magát meggyőzendő. Mivel pedig emellett minden ségélytől megfosztá, csakhamar zavarba hozta őt, s kénytelen vala minden ékszerét áruba eresztetni. Ez időben a kairói rendőrfőnök kegyet vesztett. Abbasz herczeg magához hivatá, s megkegyelmezést ígére neki, ha a szép Szafit hűtlenségen éri. Ez azonban igen óvatos volt, s lassankint minden vagyonát eladogatta, úgy, hogy midőn Miksa herczeg Kairoban mulatott, öltözet hiányában nem tánczolhata előtte, noha erre egy előkelő körbe meg volt híva. Mindez meggyőzhette volna a nyers törököt a szép Szafi erénye felől; ám, de a szerelemfáltás épen oly vak a turbán mint a királyi korona alatt. A rendőrkémek felügyelete meg lön kettőzött, s a szegény almét balszillagzata egy tragikomikus jelenetbe keverte, melyet ő ellene magyaráztak. Ugyanis egy reggelen igen jókor egy mészáros jöve hozzá, hogy több havi tartozását követelje tőle, s mivel követelése és a viszály egyre zajosabb lön, az örök a házba léptek, hogy az embert elfogják, s a szép Szafi nagy álmélkodására, mint kitüntetett szeretőjét, a várba hurczolják. Itt ült a földühödtt Abbasz, mint egyedüli törvénybíró, s képzelni lehet, minő ítéletet hozott. A mészáros előbb megfojtatva alla breve, a Nilusba vándorolt; s a gyönyörű almé — szörnyű kimondani! — a bastonad kínjait szenvedvén, Esnehbe, örökös száműzetésbe küldetett, hol katonai őrizet alá tétetett. Noha zsarnok imádóját szenvedélye újra hozzá vezette, — mindazáltal nem sokkal előbb, midőn Eznehbe értem, ismét előbbi törökös féltékenységébe esett vissza, s egy ör áll a szép almé ajtaja előtt.

Minthogy én tudományos czélból utaztam, nem nyomhattam el vágyamat, Egyiptom első alméja láthatása iránt, ámbár tudtam, hogy e kísérlet nagy nehézségekkel van összekötve. Társaim hasonló véleményben voltak, s midőn első ízben Eznehbe érkeztem, hol az éj már beállott, néhány emberünkkel fölfegyverzetten utra keltünk,

a kalandot megkisérlendők. Előleges tudakozódás után kitudtuk az almé lakását, s álnok nubiaiakat megbiztuk, hogy a bemenetelt megvesztegetéssel eszközölje ki. Miután egy darabig várakoztunk, fantasticus öltözetű női alakokat láttunk körülünk, s a visszatérő abdallah egy kis házba vezetett, hol nagy szükség nyomait s egy szegényes lámpát találtunk a földön, mely bágyadt világot vetett a nyomorú szönyegre. A tévedés nagyon is világos volt, s mindabból, mit az almékről hallottam, következtetem, hogy a szegény Szafi, bármily szerencsétlen is, de ily barlangban nem lakhatott. Neheztelve fordultam Abdallahhoz, s ez fenyegetéssel ki is vette a nőktől ama vallo mást, hogy ők rá akartak szedni bennünket, s hogy Szafi egy másik házban lakik. Oda vezetettek tehát magunkat, azonban az ajtókat zárva találtuk, s egy ör és nagy népsokaság állott a ház előtt. Én már lemondtam, de egy olasz társam oly kíváncsi volt a kaland kimenetelére, hogy egy szolgát küldött alkirályi fermánjával a kormányzóhoz; azon kéréssel, hogy a szép almét látni engedje. Eközben szaporodott a sokaság, s több nevetséges jelenet adta elő magát, míg a szolga egy jancsárral visszajött, ki által a kormányzó sajnálatát jelentette, hogy az idegenek kérésének eleget nem tehet. Azonban egy teli marok piaszter, mit a sovár ifjú a jancsár markába esusztatott, a dolognak egészen új fordulatot adott, s egy ajtó nyílt föl, melyen át lehetőleg gyorsan bevonultunk, hogy azt a tömeg előtt ismét gyorsan bezárjuk.

Az első szobát, melybe értünk, egy lámpa világítja, mely a falhoz volt erősítve. Nyugágyon egy fiatal nőt pillantánk meg, ki igen mélyen aludt. A bennünket vezető korosb asszony, s az egyiptomi igazság megvesztegetett szolgálja e hölgyre mutatnak, mint a valódi Szafira. A jámbor oly mély álomba volt merülve, hogy nyolcz fegyveres ember zaja nem ébreszthetné föl. Az olasz lekapá a lámpát, hogy a sajátos képre még több világot vessen, s a szép alvó arcza elébe tartá, melyet egy telided gömbölyü kar félig eltakart. Hosszu fekete haja vad rendetlenségben omlott fehér vállára. Sehogy sem akartam elhinni, mint lehetne ez ama hires almé, kinek leírása

sem egyezett egyáltalában az előttünk fekvővel. Miután azonban rázogatas és egyéb eszközök sikertelenek valának, meggyőződünk, hogy az előttünk fekvő személy annyira ittas volt, hogy azonosságának helyreállítására nem is gondolhatánk. Megszégyenülve a kettős család fölött, melyet irányunkban elkövettek, tovamentünk bárkáinkra, s egymást kölcsönösen kinevettük.

Beláttam, hogy ez uton mire sem megyünk, s hogy egy almé és egy pharaói templom megtekintése közt különbséget kell tennem. Midőn tehát visszautaztunkban ismét Eznehbe értünk, előre küldöttem genuaimat, hogy egyenesen a nagy miveltségű hölgyhez forduljon. Megnyerte az öröket, s visszajövén, azon ígéretökkel örvendeztete meg, hogy jelenlétükben fogjuk láthatni a szép almét. Oda mentünk tehát magunkban, s a jelenet, mely most következett, eléggé különös volt. Egy mór-ház kapuja nyílt föl, s több nő állott a belső udvar mélyében. Dragománommal a lépcsőre mentem, az örök hátunk mögött sorakoztak. Magát a szép Szafit mindjárt megismertem, első pillanatra, mert ilyen csak ő lehet. Mereven és mozdulatlan álla ott jobbik alabástromkarjával egy éltes nőre támaszkodva, balkezét pedig egy mellette álló szolganő vállain pihentetve. Ugy tetszett nekem, mintha függöny gördült volna föl egy tableaux előtt, s egy szobor állana előttem, keretbe foglalva. A reggeli nap sugarai a felül nyílt szaraczén udvartérre estek, s az almé halvány arczatát dicsőítő fénynyel körítették. Az egész finom sugár termetet bűvös ragyogás látszott környezni, s az ő élettelen magatartása, egyesülve a különös világítással, álmokép gyanánt tünteté föl az egészet. Tekintete nem keresett, s nem is látszott kerülni engemet. Mintha fájdalma a külvilágtól mintegy különválasztaná őt; s nekem volt időm, háborítlan jól megszemlélni. Egy európai ember vállán fegyverrel, egy egyiptomi almé, két vadtekintetű arnaut, — mindez egy keleti találkozás illő fajképére elegendő anyagot szolgáltat vala.

Szafi almé sudar, szép termettel birt. Gesztenyeszin haja elől szétválasztva, két halántékán át kis finom fülei mögött vastag fürtökben csüng alá. Arcza szintelen, némi árnyával ama déli színnek, melyet csak a

siciliai nőknél találtam. Vonásai elragadólag szépek, s fehér arczsine hinnem engedi, hogy cserkesz eredetű. Megkapó búskomolyság könnyed árnya, s valami sajtászerű ábrándos fény vonul át alakján. Arcza nincs föstve, mint ez országban szokás, csupán csak bájoló alsó ajkán ragyog három csillagocska. Barna szemöldei, a tökélyesen szép arczél, a magas homlok egészen nemesen alkotvák, s különösen a tüzes epedésű, kifejezésteljes szemek fölött elvonuló hosszú és egyenes pillák görögös kinézést kölcsönöznek. Az orr hasonlíthatlanul szép, s ajkán ámorkák játszadoznak. Mell váll és karok tökélyes egyezményben alakulvák, kéz és láb pedig valódi szoborminták. Már csak anyag állása is plasticailag szép volt, később minden mozdulatát nemesnek, kellemtelinek találtam, egész jelenését pedig szerfölött vonzónak, aggályosnak, s lealázottsága érzetétől láthatólag bántódottnak.

A pongyola, melyben őt találtam, arra való volt, hogy tagjai alakjának szépségét fölismerhessem. Fehér selyembe volt burkolva melyet őv tartott össze derekán, s mely nem fődött el semmit. Feje hátuljára égszin kék selyem kendő volt vetve, mely egész természetén alácsüngött. Ezen egyiptomi fátyol teljesen alkalmas arra, hogy akár múmia gyanánt betakarja magát a nő vele, vagy kecséit láttassa, amint viselőjének tetszik. Szép kezei belől, mint az itteni előkelőknél szokás, narancsveres hamehvel föstvék, a mi valóban igen is emeli a fehér kacsókat. Haja alatt egyszerű diadém foglalta körül fejét, aranyból és gyöngyökből. Hasonlóképen fülbevalót és karpereczeket is viselt.

A dragomán által tudtára adatám, hogy én csupán azért jöttem Eznehbe, hogy őt láthassam. Elpirulva kérdé, ha vajjon le akarom e rajzolni, mivel nem rég itt volt egy, ki őt learczképezé. Felelém, hogy ez nem szándékom, de igen is ohajtanám énekét csodálni. Ekkor nevetett első izben, s alkalmam volt gyönyörű fogait látni. Igen furesának találta a föltevést, hogy ő katonák előtt énekeljen, azonban e pillanattól kezdve vidámabb hangulatba esett. Midőn nem tágiték, kérdé az öröket, vajjon nincs-e megtiltva a börtönben énekelni; mindnyájan elkaczagták magokat. Egy kissé hátra ment,

de midőn követni akartam, az öreg nő visszatartott. Majd azután hallottam tiszta csengő hangot, mely valami pásztordalban leírhatlan sok érzést egyesített. A dallam búskomoly és egyszerű volt, de ily körülmények közt megindulást kelle gerjeszteni. Mindenesetre Szafinak oly hangja van, melyet egyszerű hallván, soha nem feledhetünk. Köszönetemet fejeztem ki, a szolganőnek egy darab pénzt adtam; s azzal elmentem.

A kedvezőtlen szél az nap s a következő éjjel Eznehben marasztott a hajón bennünket. Este a hajó előtt sugdosás, lótás futás támadt. A genuai a szárazra hitt és azt mondá, hogy az almé vár engemet. Én bámultam, mert további összejövetelt nem kértem, s el nem gondolhatám, mint lehetne ezt eszközölni. De Giuseppe mondá, ne utasítsám el az ajánlatot, mivel különben is magam kívántam, az almét tánczolni látni. Nekem azért még sem volt kedvem magamat ily körülmények közt idegen országban kitenni, s kinyilatkoztatám, hogy nem akarok elmenni. Óra mulva ismét visszajött a kis négerfiú, mondván, hogy urnője igen közelében van, s reám vár. Már most nem tehettem egyebet, mint Giuseppetől követve elindulni. Egy távoli, s egészen üresen álló házba vezetteténk, hol már vártak ránk. Két lámpa világított, föltűnés elhárítása végett a padlatba szúrva, s itt négy almét találtam egy helyett, ugymint egy korosat, de még a szépség nyomaival, a szép Szafit, s még két szintén fehér társát, — valószínűleg cserkesznőket. A szép almé viselete egészen átváltozott. Ép oly nagy kedve volt, amily kábult s tartózkodó volt reggel. Engem e változás kissé meglepett, de nem sokára megnyugodtam, midőn Szafi elbeszélte, hogy hizelgő kérésnek nem volt képes ellenállni, s hogy barátnéi látogatásának ürügye alatt öreit sikerült kijátszania. Egy óra mulva azonban vissza kell térnie, s ez időt mulattatásomra fogja használni. Fátyolát s felöltönyét levetvén, oly öltözékben állott előttem, mely a bájos egyiptomit legszebben tünteté elő. A kis vörös tarbusch a fekete boglárval igen jól állt kis fején, s homloka tetejére festőileg virágolt finom shawl volt kanyarítva. Az arany ekoor, ezen izlésteljes ékszer, pompázik a hajban. Hosszú gazefátyol, arany és selyemmel himezve, a

fejkendőbe volt dugva, és oldalvást lecsüngött. A szép szöke haj azonban számos hosszú fürtbe csavarva s fekete selyemszalagokkal átkötve hátul csüngött le, s mindegyik végén aranypénz csillogott. A derekat csinos mellény szorítá. A szufának nevezett himzett dolmány, gallér nélkül, nyílt ujjakkal, bájos gyermeki kinézést kölcsönöz. Egy pár piros cipő Egyiptom legszebb nő lábait foglalta bé, és ezzel sokat mondtam.

A korosabb alméval néma játékba keveredett, melynek értelmét azonban nem egészen fogtam föl. Azt hiszem, valami vizályt ábrázolt Agathodämon és Typhon, a jó és rossz

nak egyiptomi fogalma közt. A mozdulatok kifejezők és jelentésteljesek, s csaknem tragikai hatásuk voltak. Az erre következő táncz, melyben a többi szép almé is részt vett, eleinte néhány bájló alakot s csoportozatot mutatott, csakhamar azonban heves és szenvedélyes jellemet öltött, mely e nép minden tánczában meg van, csak hogy ez nem volt oly féktelen és határtalan.

Azon hittel hagyám el e tündéres jelenetet, hogy a szép Szafi, ha Londonban vagy Párisban föllépne, nagyobb furorét csinálna, mint tán jobban képzett, de kevesbé szép tánczművésznőink, kiket eddig láttunk.

(Egy utazó naplójából 1842.)

EGY POLGÁRLEÁNY.

Elbeszélés. Souvestre E. után B. V.

(Vége.)

— Igen nehéz, uram, a színházaknál valamire menni; magam is naponkint érzem a nehézségeket. És aztán az ujságírók! ó, az ujságírók valóságos vampyrjai az irodalomnak; ők sárban hurezolnak, széttépnek minden nagy eszmét; lehetetlen nekik ujjal szolgálni; ők legalább is huszonnégy órával előbb fődözik fel a legmerészebb gondolatot is. S vegye hozzá a keserű s harapós irmodort, melylyel a sajtó ránk kiabál. Semmi se talál kegyelmet a mi irodalmi ócsárlóink előtt. Az unalom, s túlteltség divattá vált, s a laptárczák hatalmasai oly égrekiáltólag blazirtak, hogy a czukorsüteményektől, miket eléjük tálalunk, undorodásukban képesek lennének meghalni.

E tiráda igen méltóságos és előkelő hangon volt elmondva; a híres férfiú elhallgatott, hogy lássa szavai hatását.

Hallgatója megelégedett azzal, hogy tetésze jelét hallgatásában fejezte ki; ő látogatása céljára gondolt, s aggódott, hogy ügye egészen el fog feledtetni.

Nyugtalan pillantása megértetett.

— Bocsásson meg uram, térjünk át önre. Majd át fogom olvasni e drámát, ha nálam hagyja. Van még egyéb mondani valója?

Mindez oly hidegen volt mondva, mint a híres férfiú többi eddigi szava.

— Egy történeti regényem is van készen, melynek első fejezetét ime szintén elhoztam.

— Ah! Ah! Szerencsétlenségre, ilyesmik olvasásában már kifáradt a közönség; az ily regény, közönséges olvasóra nézve igen nehéz emésztetű valami. Franciaországban jelenleg a felvilágosodási vágy uralkodik, melynek csak könnyű táplálék kell: huszonnégy hasábos beszélyecske, négy láb hosszúságú festmény. Egyébiránt, uram, majd meglátom. S mindekkorig, semmit se sikerült kiadói kézre juttatnia?

— Semmit.

— Nem ismeri ön egy ujságlap kiadóját sem?

— Egyét sem.

— Igy lassan fogunk eredményhez jutni; de kitartónak s türelmesnek kell lenni az embernek.

— Az voltam én egy esztendeig; hanem azt érzem, nem kell már nagyon soká vároknom.

Fájdalmas nyomatékkal mondá ki utóbbi szavait, mintha egy szívébe nyilalló tör he-

gyével kellett volna azok mindegyikének megküzdnie, mielőtt kijöhetett.

Kis szünet állt be; a híres férfit fölemelkedett.

— Mi erőmtől kitelik, mindent megfogok tenni, hogy segíthessek önön; legelőször is figyelmesen át fogom olvasni munkáit.

— Mikor jöjek el ismét?

-- Körülbelül egy hét múlva.

Ezzel az ajtóig kikísérte a fiatal embert; alig volt künn ez, a híres férfit magában mormogá :

— Megint egy rajongó, ki jobban teszi, ha vidékén marad. Levele után egy irodalmi Antoniust reméltem látni; azon majd lehetett volna tanulmányozni; hanem ez egy szegény ördög, ki két száz más szegény ördöghez hajszálalig hasonlít : fekete öltözet, fehér keztyük, és zsebei kéziratokkal megtömve.

Vállat vonított s dolgozó szobájába vonult.

Egy hét múlva eljött az ifju a válaszárt; senkit se talált. -- Két későbbi látogatásának ugyanez volt eredménye. Végre tizenkét soros levél kíséretében kéziratait visszaküldték.

A híres férfit mindent szépnek talált munkáiban, felhitta őt, hogy csak igyekezék, biztosította részvétéről, s végül alázatos szolgájának nevezte magát.

Egy héttel később, a Poireau-család ebédnél ült, midőn a postáról épen behozták az újságlapokat és leveleket.

— Ez itt neked szól, Róza, — mondá Poireau papa kis csomagot dobva Rózához, melyen a párisi postabélyeg látszott.

— Edmond küldi, — jegyzé meg Durand, kinek abbeli ügyessége, hogy minden kéziratot első tekintetre fölismert, legalább is oly nagy volt, mint az, melyet a tollmetszés művészetében szerzett.

— Vajon zárszámadásainkat küldi meg valahára? mondá Poireau papa; Dupont kereskedőnél hitelt nyitottam számára, de félek, hogy nálunk letett pénzerején felül költött.

E perczen Róza felsikolytott, s elveszté eszméletét. A levelet, melyet kezében tar-

tott, elejtette; arany karikagyűrű gurult belőle a földre; Poireau Barnabé fölismerte e gyűrűt, melyet Edmond elutazása óta nem látott leánya ujján.

Ugyanezen posta hozta azon minden lapban ismételt hirt, hogy egy fiatal költő, Bian Edmond, a Hôtel de Claire Fontaine-ban, rue des Mathurins, meggyilkolta magát. Egy hétig hozta közelebbi körülményeit minden lap e „kora s sajnálatraméltó halálnak.“

A híres férfit, kihez Edmond végszükségében fordult, válogatott darabokat tett közzé „a szerencsétlen ifju Bian“ költői műveiből. Az előszóban, melyet a híres férfit Edmond műveihez irt, következő hely fordult elé, mely minden újságlapon át megtette körutját :

„Ugy halt ő meg, mint Cato, mert nem hihetett a művészetek és tudományok köztársaságának felvirágzásában; meghalt, mert maga körül mindenfelé a művészetek lealacsonyítását, a művészek semmibevevését, s a nagy tömeg közönyét látta. Az élet agyonszorította szívet, s ő eldobta magától mint elviselt piszkos ruhadarabot. Igaza volt! Mit várhatott azon társadalomtól, melybe a véletlen őt dobta? Hol talált volna ő ezen irodalmi gályarabságban egy baráti kezet, melyet megszorithatott volna? Bian genie-je büszkébb volt, hogysen magát egy könyvárusnak eladja, s szelleme nem olyan mint azoké, kik azt a divatmintákhoz szabják s elárverezik. Ő e gyárszerű irodalomban, melyben a gondolatok a gypjuszóvetü harisnyák mintái szerint dolgoztatnak fel, nem élhetett volna meg, mint mások. Tudnia kellett volna a pillanat szélségeinek tömjénezni, s azokat alattomos számításal saját javára kizsákmányolni. Küldetését szentebbnek tekintette, hogysen mint a jövődö ihletett prófétája fölkennt öltözetéből nyomorult farsangi bohóczruhát csinálhatott volna. Menjetek el sirja mellett, s mondjátok : „Bolond volt.“ Jó! Fiatalon halt meg; a világnak nem volt ideje, hogy számára is kiszabja szokásos adagját a gúnyból és kicsúfoltatásból; vigye most hullája után a mit elfelejtett — de vigye hirnevét is! Mert ő martyr volt, ki meghalt, mert a művészeteket megakarta menteni a szétmállástól!

„Akármint legyen is, itt van könyve. Drámák, költemények és befejezetlen regények össze-visszahányt roppant tömegéből szedtem azt össze, miket darabról-darabra kellett helyreállítanom. Arra nézve, ki szerzőjüket ismeré, annak hangját hallá, s kezét szoritá — valóban oly fájdalomteljes mint kedves munka! De én bevégeztem e munkát, mint a szeretetnek egy feledhetlen emlék iránti utolsó szolgálatát. Miután hiába iparkodtam a költő életét vidámabbá, elviselhetőbbé, boldogabbá tenni, talán megilletett engem, hogy dicsteljes siriratát megírjam, és azt teszem itt.“

Az előszónak s a könyvnek roppant hatása lett. Miután a szerző halott volt, az ujságírók dicsérték őt tartózkodás nélkül; e pillanattól fogva Bian Edmond neve ott

ragyogott a kor legünnepeltebbjeié között.

Drámáit színrehozták; történeti regényeit kiadták; nemsokára megjelentek összes művei is, fényes kiállításban, a szerző arczképével, s a muzsák jelvényeivel, Rendullnél. A híres férfit még egyszer irt egy előszót.

Összes műveinek egy diszpéldánya Poireau nagybácsinak is megküldetett.

A derék kereskedő mélyen felsóhajtott.

— Hogy örült volna ennek szegény Róza leányom!

Ezután meghagyta első segédének, hogy a könyvek megérkeztét nyugtassa a postai térte-vevényen.

Hanem felnyitva nem lettek azok soha; mert már nem volt senki, ki verseket olvasna a „Poireau & Comp.“ kereskedőháznál.

SOKASÚLNAK RAJTAM

Sokasúlnak rajtam is a gondok . . .
Mit jelent ez, — mi az oka?
Mi volna más — redősül a homlok,
S az ifjuság repül tova!

Eltűnt a szép napsugáros reggel . . .
Hajlik napom már dél felé.
Remény helyett már csak emlékekkel
Van a szívem, s lelkem tele.

Oh szép idők! óh én ifjuságom,
Oh édes első szerelem!
Nem jöttök ti vissza többé látom;
Rátok már csak emlékezem.

Gondolkoznom kéne a jövőről,
S én még is a múltban élek . . .
Múltamból, mint fűzgalyak a törül
Kihajtanak az emlékek.

Hanem a lomb, melyet azok hoznak,
Nem nyujtanak hűvös árnyat;
A virágok sem úgy illatoznak —
S más hangja van a madárnak.

Vagy talán ez így, csak nekem látszik?
Én változtam; s én vagyok más?
Szól a madár — a virág viráگزik,
S száll a földre minden áldás.

Erdő, mező megifjúl tavasszal,
Zöldül a fű — kihajt az ág . . .
De rám nézve egy év múlik azzal;
Egy évvel fogy az ifjuság! . . .

Fut az idő — s vissza nem tarthatom
Futásában, siettében.
S innen tova én is danolhatom:
„Nem úgy van már, mint volt régen!“

NYILAS SAMU.

ÉLETKOOLA.

A szeretettni és tetszeni vágyás, magát a szerelem óltalma alá adni, a női jellem alapvonása. Minden korlát, melyet természet és társalom a nő körül vontak, e női érzésen alapszik; vegyétek ki ezt a nő kebléből, és emancipációja be lesz fejezve, de egyszersmind szeretetreméltóságát és méltóságának egy részét is elvesztette.

A nőnek egyetlen s okszerű emancipációja a nőiesség korlátai közt kifejtendő szellemi tevékenységben rejlik. — Midőn a nő nevel, képez, ösztönöz, sokkal fontosabbat cselekszik, s jobban kihat az életre, mintha nyilvános hivatalt viselne. Mert az anyáktól függ, mivé alakuljanak fiaik az államban és társadalomban. Egész az ifjúkorig egészen az ő hatalmukban vannak ezek; semmi törvény, semmi hatalom nem vonhatja ki őket befolyásaik alól, s az ő feladatuk, fiaikban a kor szelleméhez illő ösztönöket ébreszteni.

A nőiesség boszút áll azon nőkön, kik magukat az alól felszabadítják, mert épen ez által a világ kicsinylése lesz sorsuk, mitől pedig épen leginkább irtóztak.

Némely nők erőszakolt férfiassága mind a két nem előtt visszataszító; mert többé nem azon igyekeznek, hogy valódi lényüket nemesítsék, hanem, hogy a természettel daczoljanak, s látásuk a mély emberismerőt úgy sérti, mint egy madonna mellszobra, melynek valamely kontár üvegszemeket rakott fel.

Ki maga főzni nem tud, nem kormányozhatja szakácsnéjét, s kinek rendes háztartásról fogalma nincs, mindig helytelenséget követ el, hová ügyetlen keze ér.

A szakácskönyv igen hasznos dolog olyannak, a ki főzni tanult, de csupán abból épen úgy nem tanulhat senki, mint a gazda, ki csupán könyvből akarja földjeit kiismerni.

A házi nőnek annál több ideje marad szellemi foglalkozásra, vagy mulatságra, minél jobban érti házi gazda-

ságát; mert az ilyen úgy tudja felosztani idejét, s oly rendet tart, hogy minden dolog felényibe kerül, mint olyannak, ki nem képes rendszert alkotni házi teendőiben.

A nőnek a legcsekélyebbre kiterjedő gondossága a férjben a női tevékenység megbecsülését ébreszti föl, s a tökéletes házi rend, kellemmel és mintegy láthatatlan kezekkel föntartva, a férj szenvedélyét állandó hajlam összhangzatára hangolja, s még a háborgóbb kedélyben is csöndes, mély tiszteletet gerjeszt.

Némely leányok a háztartás gépies dolgait oly nagy előszeretettel végzik, hogy emellett szellemi képzésüket egészen szem elöl tévesztik, vagy ez iránt teljesen közönyöské válnak. A tevékenységi ösztön eme kifajulása ellen is a nevelésnek kell védni őket, fölébresztvén bennük a szellemiek iránti értelmet, s épen azokban leginkább, kikben a természet erre ösztönt nem adott, s a képesség igen csekély. Általában ügyelni kell, hogy a szellemi és gyakorlati tér helyes arányban álljanak egymással.

Szerfölött fősvény nő mellett férjben megszűnik az ügyekezett takarékos lenni és szerezni. Ezenfölül a szerelem és fősvénység nem egyeznek jól egymással.

Hanem egy kis fősvénység mégis jobban áll a nőnek, mint a pazarlás. Bőkezűség a férfi erénye, takarékosság a nőé.

Inségi gond a szerelem ölü mérge. Ez minden szabad és vidám érzést kirág a lélekből. Azért mindenekelőtt okos felosztás a házi gazdálkodásban!

A házi gond a legkellemetlenebb keserűségek egyike, mert mindig a testi szűkségre és állati fentartásra emlékeztet. Csak leveri, és nem nemesíti a kedélyt.

Közös szenvedések szorosabban fűzik ugyan össze a sziveket, de azokból az adóság és szükség, melyek a sziveket meghűtik, kiveendőek.

HIR ÉS DIVATKÖZLŐNY.

EREDETI DIVATTUDOSITÁS.

Bruxelles, november 1-én 1859.

Kedves barátném! Minapában megígértem, hogy ma főkötőkről s főékekről szólnok, s azért ezeknek leírásával kezdem mai leveletemet.

Az új főékek s főkötők mind előre nyulnak, majdnem a homlokig, s egyáltalában jobban takarják be a főt mint ez eddig szokásban volt.

Sokan közülök — s ez még a főkötőkről is szól — koszorufarmában készülnek, mi a legtöbb hölgynek igen jól állt. A régi cache-peigne — fésű rejtő forma hajékek nem léteznek többé, s ha valahol még fölbukannak, csak egy részét képezik a hajéknak.

Ellenben számos főkötők és hajék fátyollal van ellátva, mely a hajtekereset befödi s lecsüng a nyakra, mi, főleg kivágott köntöshöz, nagyon kedvező divat. E fátyolok fehér vagy fekete csipkéből, olykor blondeból állanak, minél könnyebbek s átlátszóbbak annál szebbek.

Nagyon csinos a koszoru fekete csipkefodrozatból, aranycsatokkal, melyek ezt helyenkint beszoritják, s jobb oldalon, épen a fül mögött, szép nyílt rózsával, bimbóival s leveleivel együtt. E hajék hajadonok úgy, mint nők által viselhető; az utóbbiak olykor kis fekete csipkefátyollal toldják meg, mely a hajtekereset födi be.

Egy más hajék fehér blondefodrozat koszoruból áll, melynek közepében ruche létezik groteille des Alpes színű szalagból. A ruche és blondefodrozat hátul sokkal szélesebb és tömöttebb, mint elől; baloldalán pedig nagy csokor létezik, széles szalagból és fehér blonde barbeból készítve, egy hosszú szalagvég és két valamivel rövidebb blonde-véggel.

Ismét más hajék, kis főkötőt képez,

melybe csak épen a hajtekeres fér el ránczbaszedett fehér tülle illusion-ból; kétfelől három-három nagy, zöld levél nélküli rózsza, s fekete bársonyszalagsokrok; elől a homlok fölött, fekete csipkefodrozat kisebb, levél nélküli rózsákból álló félkoszoruval; s hátul egy nagy csokor, két hosszú véggel tülle illusionból, s e fölött fekete bársony csokor.

Nagyon szép egy tömött, kissé hosszúkás ibolyakoszoru, baloldalon csomó zöld füvel.

Egy közepszélességű fonat, két szalagból, elől, a homlok fölött lapos csokorral, melyben három nem igen nagy, zöld levél nélküli rózsza van elhelyezve; s hátul, a hajtekeres alján, nagy, négyszeres szalagsokor, félhosszu végekkel, s egy tömött csomó levél nélküli rózsza.

Tömött koszoru nefelejts-virágból, s jobb oldalán pár szép fehér vízi lilium, zöld leveleivel együtt.

Nem igen tömött koszoru sóskagyümmölsből, melyről baloldalán hosszú ág csüng le.

Kis főkötő violaszin bársonyból, mely kendőcskét képez, kétfelől gazdag blondefodrozattal, melyben violaszin bársonyvirágok s arany bogók léteznek.

Az ugynevezett coiffure néapolitaine; az az nápolyi hajék. Ez bársonyból font hálóból áll, fehér, vagy aranygyöngyök által összetartva. E háló kis lapos ernyőt képez, hasonlót a nápoli pórnök szokott hajékéhez, fehér nagy fekete blonde-al körülszegélyezve, mely elől egészen laponan megfekszik a főt. Kétfelől tömött bársony csokrok léteznek; hátul is egy bársony csokor, két félhosszu véggel.

Ismét azt mondják, hogy vége a crinolinenek, de azért az csak él még, és uralko-

dik. Pünkösdi lesz-e ezután királysága? a jövő hónapok fogják mutatni. A francia császárné divatujításai közmondásos szerencsétlenséggel birnak: mindig épen az ellenkező történik.

A ruhák szabásában tetemes változás kezd mutatkozni. Ha alól igen-igen szélesek is még a szoknyák, felül, a hol a derékhez csatlakoznak, e szélesség nem mutatkozik többé. Három, vagy legfeljebb öt lapos, de igen mély ránczba vannak szedve, úgy hogy egészen a testhez lapulnak. Ha szabónék igen karcsu személy számára dolgoznak, kénytelenek olykor felül valamit kivágni a szoknya szélességéből, különben nem tudnak mit csinálni a tömérdek szövettel.

A montant ruhák többnyire csak elől ékítettnek, egy sor szalag vagy csipkesokorral, vagy bársonyszegélylyel, olykor csak egy sor gombbal.

A kivágott ruhák, főleg ha gazdag szövetből állanak, gyakran minden ékítés, oly-

kor egyetlenegy széles bársonyszegélylyel birnak a ruha alján, máskor három keskenyebbel. Némelykor atlaz-szegély vagy bouillonné pótolja a bársonyt, máskor plissé à la vieille, atlazból vagy tafotából.

A montant ruhákön a zsebek most gyakran kívül varratnak föl, s atlaz vagy bársonycokorral ékítettnek.

Sok ruha oldalt be van gombolva, vagy szalagesokrok által összetartva; s a derék is oldalt gombolódik be, s nem egyszer lehajtott gallérral bír, olyan-al mint a minő a férfikabátokon létezik.

Az ujjak nem oly bőveek, mint ezelőtt; sőt olykor alól egészen a karhoz simulnak, s csak fölül szélesebbek s oly szabással birnak mint mult télen a rövid ujjak.

Olykor épen úgy vannak szabva mint a hólyagos fehér alsóujjak, s alól keskeny, de nem a kézhez szoruló hajtókéval birnak, melyből elég széles csipke csüng a kézre.

Most Isten veled kedvesem, hived

JÓSIKA JÚLIA.

M Ű T E R E M.

Magyarázata a jelen számunkhoz mellékelt divatképnek.

1. „Armand“ köpeny gyapjukelméből kettős shawllal, ujjakkal és paszománt ékítéssel. Csikos tafotaruha magasra nyuló derékkel. Az ujjak hólyaggal és szegélyzettel. Fekete bársonykalap fátyollal.

2. „Maria Luiza“ shawl, fekete bársonyból gazdag himzéssel és három széles csipkevolants-al. Velour, vagyis bársony ruha magas derékkel, melynek t. i. a deréknek paszománt ékítése van en maréchal és vállbojtokkal; hólyagujjakkal s hátszegélyzettel (revers-garnitur) kalap fehér atlaszból, blonde-okkal és tollakkal. Gallér és alsóujj valódi csipkéből.

3. „Ulgade“ köpeny, fekete bársonyból himzett gallérral, tág ujjakkal és széles czafrangokkal. Barna tafotaruha plissé szegélyzettel à tablier. Magas, kerek derék begombolhatva. Pajod-ujjak, plissé szegélyzettel. Himzett gallér és alsóujjak hálósövetből. Kék crèpe-kalap, valódi csipkefátyollal.

4. „Henri IV.“ fölvető fekete tafotából gallérral, „Gabrielle“ ujjakkal, vattázott tafotabél-

léssel és plissé szegélyzettel. Tafotaruha öt volants-al. Magas derék gombokkal, ujjai három volants-al és egy dudorral (Puff). Gallér entredeux-ből. Alsóujjak hálósövetből fekete valódi csipkeháttal. Kalap zöld és fehér crèpe-ből, fű és bogyóval; belől zöld bársony kötszalag.

5. „Imperial“ köpeny, szürke asztrakáni szövetből; elől a vékonytól testhez simuló, s tágan esik le hátul. „Gabrielle“ ujjak, „imperatrice“ vállbojtokkal. Tafotaruha tizenhárom keskeny volants-al, utóbbi keskeny szalaggal berakva. Magas derék, csücske nélkül három dudor és egy hátlapból álló ujjakkal, melyen a szoknyaszegélyzet ismételve van. Fekete bársonykalap tollbokrétával. „Romeo“ köpeny jó szélességben, nyílt ujjakkal, fekete bársonyból. A gallér paszomántozva en point de Hongrie, czafranggal és zománczozott gyöngyökkel ékítve. Zöld ruha borda bársonyból magas derékkel paszomántozottan. Gallér és alsóujjak valódi csipkéből. Kalap fehér és barna bársonyból bársonyvirágokkal.

mát örökölné, akkor nem csak ő, de a nemzet is jól járna e „mennyei“ örökséggel.

— Mizsei Mari k. a. — kinek mentiségére mondjuk, hogy nemzeti színházunknál szerződése nem az ő akaratán mult — ismét visszatér énektanulmányai szép honába, Olaszországba. Ezelőtt néhány hóval Majlandból jött, s most ugyanoda — Milanoba távozik.

— A kerti terménytárlat a muzeumban, noha a vásár idejében tárgygazdagabb is lehetne, mindazáltal a kertészet barátainak mégis több meglepő cikket mutathat föl. Különösen almák oly szépek és nagyok láthatók, hogy az embernek a hajdani ígéret földé jut eszébe. Mivel pedig e tárlat rendesen nemcsak a szorosán növényi tenyészet, de a szobai, pinczei, konyhai gazdálkodás minden némű cikkeit is tartalmazza, kivétel nélkül minden rangu és állapotu nőt érdekelhet. Így például igen fölgerjeszté a városi nők kíváncsiságát is az egy évig eltartható írósvaj, melynek készítmódja után számosan aláírásaik által tudakozódtak, s melyet mai számunkban közölni siettünk. Ajánljuk a vidékről érkező tisztelt hölgyeknek, ne mulasztják el e tárlatot megtekinteni, s körülményeikhez képest a tagságbani részvétellel e nagy hasznu magyar együletet gyámolítani.

— Suck Endre, nemzeti színházi oboista a nemzeti muzeumból kölcsönzött tárogató fuvásában sikerrel gyakorolja magát.

— Hir szerint egy 17 éves óriás nő fog legközelebb a fővárosba érkezni, magát pénzért mutogatandó.

— Egy lap megint olyforma hirt hoz, mintha főuraink egyike írói könyvnyomdát szándékoznék alapítani, azon czéllal, hogy íróink jutányosabban s részletes lefizetéssel nyomathassák munkáikat. E hir tulajdonképen egyike azon járbor ohajtásoknak, melyek olykor-olykor fölmelegítettnek, egynémely hőkeblű, rózsás szemüvegű optimista kollegánk által, ki azon reményben ringatja magát, hogy majd valamely főur magára találja érteni e közleményt, vagy megkedveli az eszmét, s a jámbor ohajtás majd valósággá lesz. Ha ismerné főurainkat, nem is emlegetne ily unalmas, kopott vágyakat; — a mi pedig magát a dolog lényegét illeti, ne higgyék meleg keblű kollegáink, mintha az írói könyvnyomda, kivált a jelen viszonyok közt valami nagyszerű szellemi eredményeket szülne. A földolog az, hogy jeles művek irassanak, ennek pedig soha sem a nyomda, hanem a lehetőség a szülő anyja, s hogy most kevés vagy éppen semmi remek munka nem terem, annak bizonyynal nem a nyomda, hanem egyéb hiányában kell okát keresnünk. Mi inkább azt ohajtjuk, vajha kevesb haszontalan irkafírka jelennék meg, mint a mennyi megjelenik.

— F. hó 12-én Baracsán Lónyai Ödön ur, az országos hirű szépségek egyikét Pázmándy Vilma kisasszonyt vezette oltárhoz.

— Bosco, hires atyjának méltó fia, az ujtér szinpadon mult hétfőn adta szemfényvesztési mutatványainak első sorozatát, melyek mind igen sok finom ügyességet tanusítanak, különös előnye pedig előadási modorának könnyüése, s rendesen jól elsülő elmésségei. Így a többek közt általános kacaját idézett elő azzal, midőn a nézőktől mutatványai számára négy darab ezüst pénzt kért, s az egész teli színházban nem volt egyetlen egy darab kapható.

— Egressy Gáborról örömmel tudatjuk, miszerint neki legelső s legfőbb óhajtása a szinpadon maradni, mint állandó, rendes tagja a színháznak, és ha föl nem léphet, ezt a t. közönség úgy méltóztassék értelmezni, hogy ez azért történik, ha hogy neki, a journalistika és a közönség ostromló óhajtása daczára sem sikerülne kieszközölni a magyar nemzeti szinpadra fölléphetést. Ez ugyan csodásan, mesésen hangzik, de hogy így van mint Egressy mondja, arról mi is kezeskedünk.

V I D É K.

** A tordai temetőben nyugvó Gyöngyös, János költő emlékszobra mult hó 23-kán ünnepélyesen lelepleztetett.

** A Kazinczy-alapítvány vidéken történő aláírásokkal is egyre gyarapodik.

** Szepes-Olasziban t. Hradeczkyné asszonyosság, ki a közmívelődésre s az általános közjóra czélzó eszmék kezdeményzése s sikeres kivitelebeni fáradhatlan buzgalma által folyton növekedő hálás elismerésre kötelezi le Szepes-Olaszi vidékét, s kit a többek közt, egy jelenleg szépen virágzó jól szervezett leány-növelde alapításáért is tisztelet illet, ujabban szép jövedelmű hangversenyt rendezett a leibiczi tűzkárvallottak javára, melynek műsorozatából nagy tetszéssel emelik ki az általa szerzett s növendékei által 12 kézzel elzongorázott „Istennel a hazáért“ czimű magyar indulót, mely közelebb nyomtatásban is megjelenik szintén — jótékony czélra.

** A zempléni kaszinó kellő részvét hiánya miatt közel van a megszünéshez.

** Mi is közöljük, mint közérdekű tudnivalót a Kazinczy Ferencz siremlékén álló feliratot. A keleti oldalon, vagyis a sir felől nézve jobbról, ez áll: „Széphalomban élte 73-dik évének lefolyta után, 1831-ben, a sürű halálok és a magáénak is esztendejében állittatá fel ezen emléket gróf Török Zsófia, az elhunyt hitvese és hét élő maradékainak anyja.“ Az északi oldalon, a ház felől:

„Hatször tiz telen át íróink disze, vezére,
Hon nyelvünk gyönyörű tolla, Kazinczy Ferencz,
Sok múló tapson s kínon túlszállva, meredten
Végre ide, fris zöld hantnak alája került.
Lelke felette lebeg, hatván mindenfelé, mert azt
Fris szellő hálás honkebelekre viszi.“

A nyugati, vagy sír felőli oldalon :

„Látnok! szenvedtél, zivatarral küzdve, derítéd
A hon egét, s magadat fujt le a zivatar.
„Légyen“ mondád — „a haza éljen veszszek el én bár,
Múló fergeteg ez, s a haza fénye örök.“
Most nyugszol. Csillagkoszoru fed Olympus egében,
Általad a haza él, s él örökíteni neved.“

Délről : „Kazinczy Ferencz, a nagy elhunytnek
örök emlékül. Széphalom sirva gyászol tégedet; de
hidd nem felejt el, míg a muzáknak szentelt oltá-
rin áldozatot nyújt a honfi kebel.“

** A Havi Mihály által szerkesztett „Kolozs-
vári színházi közlöny“ november 5-ike óta, pénte-
ket kivéve naponkint megjelenik.

** A bécsi „Presse-t“ rólunk közölt kiállhat-
lan jóindulatu czikkeiért több vidéki kassino, —
többek közt a győri, szarvasi, stb, — s a győri
kereskedelmi gyűlde, köréből kitiltotta.

** A Győri Közlönyben a következő mulat-
ságos történetkét olvassuk : „A f. hó 8-dikai
Pressét arról értesítik Győrből, hogy Schiller
évszázados ünnepé: e tulnyomólag magyar város
lakosai is megfogják ülni. Megnevezi azon egyé-
neket is, kik közre fognak működni; jelesül dr.
Csabi (vaj ki ő, és hol légyen hazája? mert sem
törvény-, sem orvostudoraink közt ily nevet nem
ismerünk) fogná az emlékbeszédet tartani; profes-
sor Link (hát ez ki légyen?) egy saját szerzemé-
nyü költeményt olvasna fel, míg Bauer S. (ily
nevü zenekarigazgató sem létezik köztünk) a zene-
kart fogná igazgatni. Az ünnepélyt egy lakoma —
mely megyefőnök ur ő nagyságánál volna tartandó
s hova az itt székelő cs. k. katonatisztség s a város
előkelőbbjei is hivatalosak volnának — végezné be.
A nélkül, hogy Schiller a nagy német költő ér-
demeiből csak egy hajszálnyit is levonni akarnánk,
sőt elismerve — nem úgy, mint a „Presse“ Ka-
zinczynkról, — hogy a német költők közt alig
van egyegy érdemesebb arra, hogy születésének
századik évnapján a költészet barátai nyelv- és
fajkülönbség nélkül ünnepet üljenek : csak annyit
jegyzünk meg, hogy tudtunkkal az érintett közle-
ményben egy betű igazság sincs. A levél koholt-
sága leginkább kiderül abból, hogy közreműködő-
kül oly nevü egyéneket állit, kik voltaképen nem
is léteznek. Hol van dr. Csabi, hol van professor
Link és hol van Kapellmeister S. Bauer? . . Való-
ban, nem gondolhatunk egyebet, mint hogy a
„Presse“-t valami furfangos fel akarta ültetni, mi
neki e levéllel felségesen sikerült. Tessék már most
a „Presse“ tudósításait hitel-seknek s szerkesztőjét
jól értesültnek tartani!“

** A napokban néhány sátras cigánycsalád
vándorolt át Magyarországból Erdélybe. A mint
Kolozsvár és Torda közt haladnának, egy közülök,
magát betegnek tettetve, egy oláh helységben a
falubíróhoz vánszorog, ott leveti magát a földre
s rimánkodik mennyre földre, hogy hozzon neki
egy ital bort. A bíró megszánja s bor után megy,
míg oda jár, a cigány elrabolja pénzét s odább

áll vele. A bíró nyomozni kezdi, végre meg is ta-
lálja a többiek társaságában cigányát, de minden
motozása hasztalan, pénze sehol sincs. Történik
azonban, hogy egy kenyér egyik szekérről a földre
hullva ketté reped, s belőle ezüst pénz ömlik ki.
Tovább mulatnak s kisül, hogy a szekérrudak, laj-
torjafák stb. mind ki vannak furva s bankjeggyel
megtöltve. Szemtanu beszéli, hogy különösen egy
laskanyujtó érdemelt figyelmet, mely arany pénz-
zel volt tele. Hány szerencsétlenné tett család ke-
serves szerzeménye utazott ily különös módon. A
rablók már az illető hatóság kezében vannak.

** A vidéki szintársulatok a küszöbön álló
télre következőképen osztozkodtak meg a városok-
kon : Budaié Aradot, Havié Kolozsvárt, Hidsié
Győrt, Molnáré Miskolcot, Hetényi és Töröké
Egert, Pázmáné Ujvidéket, Szuperé Nagy-Kani-
zsát, Futóé Veszprémet, Csabaié Székesfehérvárt,
Tóthé Mohácsot, Pozsonyié Tordát, Nagy Mihályé
Gyergyó-Szent-Miklóst, Szabóé Szegedet szállta
meg. Óhajtjuk, hogy őket meg a művészet szelle-
me szállja meg.

** Kremzer „Éji szállás Granadában“ czi-
mű dalműve a kolozsvári szinpadon — Havi for-
ditása szerint — mielőbb szinre kerül.

** A szathmáriak — közbejött akadályok
által eddigelé gátolva levén, utólagosan tartják
meg a Kazinczy-ünnepet. Ez alkalommal megy
végbe a város főterének (egyik legszebb piac az
országban) „Kazinczy térré“ való elnevezte-
tése s ünnepélyes felszenteltetése. Esztendőre
Kölcey emlékének is szándékoznak ünnepet ren-
dezni.

** A szegedi kaszinó is kizárta az „Augsb.
Allg. Ztgot,“ lipcsei „Illustrirte“-t, és „Österrei-
chische Ztgot.“ Helyettük az érdemesebb „Wan-
derert,“ „Neueste Nachrichten“-t és a franczia
„Independance“-t rendeli meg.

V E G Y E S H I R E K .

** Ö cs. kir. Apostoli Felsége a Schiller-
alapítványnak 3,000 a. é. forintot méltóztatott
ajándékozni. Ez összeg a cs. kir. redoutteremben
8-án megtartott zenészeti s szavalati akademia
3627 ftot tevő egész jövedelmével, miután minden
költséget az illető főudvari hivatalok viseltek, a
Schiller-alapítvány bécsi bizottmányának átada-
tott. Ezenkívül ugyan e célra, magában Bécsben,
több mint 11,000 f. gyűlt össze.

** A németek be akarják bizonyítani, hogy
a fényképészetet a franczia Daguerre-nél hat esz-
tendővel előbb feltalálta egy Hofmeister nevü
klein-schmalkeldeni német.

** A kis Goszmanról már rég nem szól-
tunk, pedig még mindig hires csillag a német szin-
művészet egén, s ha nincs is akkora udvara, mint
például a mi holdunknak, de mindenesetre van

bolygója akármennyi, mi meg a holdnak nincs. Jelenleg Berlinben csillog.

** Birchpfeiffer asszony Freytag jeles „Soll und Haben“ regényéből drámát főz.

** Roger de Beauvais asszony, jónevű francia író nő Párisban meghalt.

** A tervezett új párisi színház akkora lesz, hogy esténként 15,000 frankot is jövedelmezhet.

** Doria-Lászlóné a szinpadtól visszavonulva jelenleg Borszlóban él.

** A bécsi wiedeni színház hajdani igazgatója gr. Pálffy, mint tudva van, ez intézetnél színesi gyámpénztárt alapított, melynek gyarapítására minden évben egy-egy színmű adatik elé; az ezen évre eső a napokban került szinpadra.

** Scribe legújabb színművét a theatre français bíráló-választmánya nem akarta kijavítás nélkül elfogadni. Azelőtt ily eljárás nagyon felboszította volna Scribet, most azonban általános megfélemletésre, csakugyan megtette a kijelölt javításokat. Es miért? Még 12 új színművet akar szinpadra hozatni — azon egyszerű okból, mert már 353-at irt, s szeretné magáról elmondhatni, hogy annyi darabot irt, a hány nap van egy évben.

** Páris sokat költ saját toilletjára. Közélebb a theatre lyrique-et 1,400,000 frankon megvette, csakhogy utcaszépités tekintetéből, leromboltathassa.

** A Bengaliában elhalt Kőrösi Csoma Sándor hazánkfianak itthoni örökösei kellemesen lepettek meg közelebb egy váltó által, melyet eredetileg egy bengaliai bankárház állított ki a boldogult részére, s mely most fölfödöttétvén, az illető hivatalos uton értékesítettetett is.

** A zultán háremhölgyei ismét több diszes hintót kaptak Bécsből, melyek nagy kényelemmel készülvék, s oldalt színes ablaklapokkal vannak ellátva, hogy senki be ne láthasson.

** Philadelphiában — mint az ottani „Ledger“ írja — bizonyos Villeroi általa feltalált, víz alatt uszó hajóval tett nyilvános kísérletet. A hajó 35 lábnyi hosszú, s 44 ujni átmérőjű; egészen gömbölyű Lak-alakkal bír. A kísérlet fényesen sikerült. Villeroi, s a magával vitt 8 egyén, egy és három óranegyedig voltak víz alatt a hajóval.

** Folyton merülnek fel balesetek, melyek a dörzsgyufák használatánál vigyázatra intenek. Königsbergben egy férfinak, midőn szivarra gyújtott, a gyufáról kis darab égő phosphor az ujjára esett, melynek e miatti sebe két hétig tartó élet-halál közti betegségbe ejtette. Már most veszélyen tul van. Színtugy járt ugyane városban gyertyagyujtásnál egy nő is, ki azonban kevés nap alatt, minden orvoslás mellett meghalt.

** Bajorországban egy kézműves a hatóságához folyamodott, tiltaná őt el a korezmázástól legalább egy esztendőre, mert nagyon hamar ittassá lesz, s ilyenkor kiállhatlan házsártoskodást visz véghez. Kérését meghallgatták.

** A kashmeri maharad-shanak Victoria királynőnek szánt gazdag ajándéka, (a már általunk is említett másfélmillió pft értékű shawl-sátor) pár nap előtt Windsorba megérkezett.

** Szinte irigykedünk a Hölgyfutásra, hogy megelőzött bennünket azon figyelemreméltó pár sor közlésével, melyekkel a „Wanderer“-nek a Kazinczy ünnepet rágalmazó „Prese“ ellen irt közelebbi cikke végződik, s melyek így hangzanak: „Hogy a szőlőgereszdekből bort, s a tengerpart vidéki lakosságból matrózokat lehet kisajtolni — az tudvalevő dolog; de a magyart németté preselni, az egész világ sajtója sem képes, még a „Presse“ é sem, melybe pár hét óta ugyancsak beszorítottak bennünket.“

** Egy drezdai pezsgőgyár Schiller-pezsögöt hirdet, mely a loschwitzzi hegyen termett szőlőfűrtökből készítettetett. Schiller e hegyen irta Don Carlos-át.

** A Koppenhágában megjelenő „Foedrelandet“ című dán lap hosszú tárczacikkben emlékezett meg Kazinczy-ünnepünkről.

** Samyrlól mint különösséget említik, hogy nem bír kocsin utazni; midőn elfogatása után Oroszországba szállították, a kocsin szédülés fogta el, s kénytelen volt lóháton folytatni utját.

** Rénée Amédée előre emlegetett új regénye (Nagy Olaszország) Párisban megjelent, s igen olvassák, mert Napoleon sugallata alatt irtott. Főszemélye az 1115-ben meghalt Mathild, toskanai markgrófnő, kinek a könyvbe mellékelt arcképét, Mathild hercegnő, Napoleon unokahuga rajzolta egy régi festmény után.

** Nápolyban megint aggódnak a Vezuv miatt. Különösen retteg Portici, melyben a házak már üresen állnak.

** Rossini anyja közelebb halt meg Párisban. Leány korában, mint Guidarini Anna, Romagna legszebb rózsájának neveztetett. Eleinte kardalnoknő, később másodrangu énekesnő volt, s később férjével Rossini Józseffel, koc-mákban s fabodékban énekelt a közönségnek. Tekerékosan gazdálkodva, Lugóban kis házat vett, hol az ünnepelt maestro született. E házacska később fia palotájával cserélte fel, hol Romagna legszebb rózsája e napokban hervadt el.

** Báro Sina Simon Verey-be a genfi tó mellé érkezett, s ott tölti családjával együtt az egész telet.

** Hackländer hires „Über Land und Meer“ című képes ujsága, mely nemrég Bulyovszky Lilla assz. író női tollától ugyszólván minden tehetséget megtagadott, egyik utóbbi számban írja: „A magyar költemények ismert fordítója Kertbeny, ezuttal a kis füzetben („Gedichte von Kolomann Lisznyai“) oly költővel ismertet meg bennünket, kit e „dalok és képek“ után meg kell szeretnünk. A fordító előbeszédében, melyben a költő életét rajzolja — említi: hogy a tuláradó s néha csavart képzelem, a tulgazdag beszéd mód,

modorosság, és a képhalmazok tulédsége lényeges hátrányára vannak e költő dalai nagyobb részének; ámde azon művek, melyeket Kertbeny — ki ezuttal csak szemelvénnyt adott — irodalmunkba átültetett, mind e hibától mentek, s mi szívünkben örvendék ez olvasmányuknak. Mily szeretetreméltó a „magyar vendégszeretet,“ igazán páratlan költői életkép. Reméljük, hogy a költő „számtalan költeményei közül“ a fordító még találand egyet-mást, mit a fordításra érdemesnek tartand.

** Gérard Gyula, szokása szerint ez idén is elindult vadászatra az afrikai oroszlanok ellen. Társaságában több előkelő orosz, francia, angol, svéd, és lengyel megy. Az utóbbiak közt említhetjük Branicki grófot, ki már igen sok kalandjában kísérte.

** Amerikában, Uj-Granada Chirigui tartományában új arany telepeket fődöztek fel, melyekben egy aranymosó, napokint 200, sőt 2000 fnyi aranyat gyűjthet össze.

** Voltaire valami zúgfirkásztól, ki magát jeles költőnek tartá, egy szomorujátékot kapott egyszer azon kéréssel, sziveskednék rá bírálatot mondani. A mű végére gyönyörű vonásokkal oda volt írva: Fin. — Midőn a szerző a kijelelt napon megjelent, mondá neki Voltaire: „Bátor voltam művéből valamit kitörölni.“ — „Sokat?“ — „Nem, csak a legutolsó betűt a legutolsó szóból.“ — A szerző nézi kéziratát, s látja, hogy a Fin-(vége.)ből Fi(Pfui) lett.

** Schiller százados születésnapja (nov. 9.) nagy fénynyel megünnepeltetett több németországi városban. A bécsi wiedeni színház ekkori díszelőadásának részleteiből különös figyelemmel kiemelik Schuselka ur beszédét. Bécsben e napon nagyszerű fáklyás menet (4000 fáklyával) is tartatott.

** A kis röpke Goszmanról, kiről néhány hirrel főlebb azt irtuk, Berlinben szed koszorut, most meg azt halljuk, hogy Bécsben tapsolják.

S Z I N H Á Z I S Z E M L E.

** Nov. 9. „Egy szegény ifju története.“ Francia színmű.

** Nov. 10. „A zsidónő.“ Opera, Halevytől. Mind Stégerről mind a közönségről ismételnők azokat, miket előbbinek többi föllépte alkalmával mondtunk. A vendég ma is gyönyörűen énekelt, a vendég ma is színig tölté a házat.

** Nov. 11. „A skót nemes.“ Vigj. Irtá Dumas Sándor. A czimszerepben Szerdahelyi csak egykét jelenetben birta eléldézni az illusiot, hogy előttünk Mac Allan — s nem Szerdahelyi áll.

** Nov. 12. „Hunyady László.“ Eredeti dalmű. — A király szerepét a szabadságidejét használó Ellinger szivességéből játszá el. Stéger megmutatta mily jeles Hunyady Lászlót bírnánk — benne. Közönség — nem lehetett volna több. Taps, kihívás — felszámíthatlan. Zártszéket 10 ftért is kerestek.

** Nov. 13. Molnárné utolsó föllépteül: „A csikós.“ Szigligetitől. Molnárné ma sokkal inkább kitüntette ritka szép csengésű s nagy erejű hangját. Neki csak éneklési s játék-modorán kellene simitnia — igaz, hogy sokat, — és igen jó népszínművészne lenne. Sok bokkrétát és koszorut kapott. Szerződtetését több körülmény ajánlja. Zöldi, mint csikós gazda, élethű alak. Benköt, kinek Kis Bálintját többször megdicsértük, e szerepében a szígeru P. Napló is elismeréssel említi fel. A színház egészen telve volt.

** Nov. 14. „A tündérújjak. Színmű. Irták Legouvé és Scribe. Fordítása Feleki M. — Bár csak minél több ily darabot mutathatnának be a színházat minden előadásra megtöltő vásári közönségnek.

** Nov. 15. „Lammermoori Lucia.“ Stéger mint vendég.

☞ Lapunk 45. számának képtalányát melynek értelme: „Jobb az elég mint a sok“ helyesen fejtette meg: Zeller Róza u. h. Hatvanban, — kinek jutalomkönyve a „Himfy szerelme“ diszkötésben megküldetik.

K é p t a l á n y.

tyu tyu ty

E

Jutalom: **Nemzeti lant**, diszkötésben. Határ idő novemb. 30.

G A L A M B P O S T A.

Mária „ur“-nak. A mit tehet Mária, nem teheti — Hári.

H. J. J. és J. Raphael. Nehezebbeket, kevesb rajz-ból állókatkérünk.